

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN. EGY HÓNAP 200 KORONA, HEGYEDÉVÉRE: KORONA, FÉLÉVÉRE 300 KORONA, ÉVESI ÉVÉRE 500 KORONA.

POLITIKAI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTALAPOSÍTÓK: BODNYAKI ÉS KRÖNÖVITZ
KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KIADÓHIVATAL: PLAC-UTCA 44

Czernin beszéde a békéről

Clemenceau nem akart Elzász nélkül tárgyalni a békéről — A magyar határ kiigazítása — Kik nyujtják el a háborút?

Bécs, április 2.

Czernin gróf közös külügyminiszter ma délelőtt a bécsi városi tanács küldöttsége előtt tartott nagy beszédében nyilatkozott az általános helyzetről és a keleten történt békekötéseknek a közzelemezésre várható hatásáról.

(Válasz Wilsonnak)

Mielőtt a három békeszerződést ismertem, — mondta a külügyminiszter — Wilson nyilatkozatával foglalkozik, amelyben az elnök válaszol az ő delegációs beszédére. Sok helyen az a nézet terjedt el, hogy Wilson éket akar verni Bécs és Berlin közé. Én ezt nem hiszem — mondotta a külügyminiszter. — Wilson ur nem akar éket verni Bécs és Berlin közé, mert tudja, hogy ez lehetetlen. Sokkal jobb véleményem van Wilson államférfini belátásáról, sem hogy azt hihetném, hogy ilyen gondolkodásra képes volna. Wilson azonban Bécsel kedvező találatnak tartja arra, hogy itt elvesse az általános béke magvát. Bizonyára úgy gondolkozik, hogy a monarchiának olyan walkodója van, aki őszintén és becsületesen akarja az általános békét, aki azonban soha sem követ, el majd hiúságszegetést és soha sem fog becsutelen békét kötni és a császár és király mögött 55 millió ember áll.

Wilson négy pontja alkalmas alap az általános békéről való tárgyalás megindítására. Hogy Wilsonnak abban a törekvésében, hogy szövetségeseit ezen az alapon egyesítse, sikere lesz-e, vagy sem, azt még nem tudjuk.

(Clemenceau érdeklődött békéfeltételeink alapelveiről)

Isten a tanunk, hogy mindent megkíséreltünk, hogy elkerüljük az új offenzívát, de az entente nem akarta Clemenceau ur, bizonyos idővel a nyugati offenzíva megkezdése előtt, kérdést intézett hozzám, hogy hajlandó vagyok-e tárgyalásokra és milyen alapon? Berlinnel egyetértésben azonnal azt válaszoltam, hogy hajlandó vagyok a tárgyalásra és Franciaországgal szemben a békének más akadályát nem látom, mint Franciaországnak Elzász-Lotharingiára való igényét. Erre Párisból azt felelték, hogy ezen az alapon nem lehet tárgyalni. Ezek után nem volt más választás, a hatalmas mérkőzés nyugaton megkezdődött.

A magyar, osztrák és német csapatok vállvetve harcolnak, miként együtt harcoltak Oroszországban, Szerbiában, Romániában és Olaszországban. Együtt harcolunk Magyarországon, Ausztria és Németország védelmére. — Nem adjuk fel Németország érdekét, miként Németország sem hagyott bennünket cserben. A dunai hűség nem kisebb, mint a német hűség. Nem harcolok imperialisztikus, vagy annexió céljért, sem Magyarország, sem Ausztria, sem Németország ilyen céljaiért, de a végsőkig együtt fogunk harcolni védelmünkért, állami életünkért és jövőnkért.

(Magyarország határának előretolása)

Rátért ezután a Romániával való békére. Több ízben kijelentette, — ugymond — hogy nem adhat menlevelet a háború meghosszabbítóknak, Románia elmulasztotta az alkalmat, hogy Oroszországgal együtt illyen le a békeszálthoz. Oroszországtól nem kértem egy négyzetméter területet sem, Románia azonban elmulasztotta a kedvező konstellációt.

Ismertette ezután a külügyminiszter a határkiigazítások mértékét.

A petrozsényi szénbányák biztosítását szolgálja az a több kilométerre déli irányban leendő határkiigazítás, mely a szurdoki szorosnál az uralkodó frontokat birtokunkba juttatja, e terület biztosítását fogja eredményezni. — Nagyszeben és Fogaras 15—18 kilométer mélységben biztosított határt kap. Minden fontosabb szorosnál, így Predealnál, Gyimesnél, Tölgyesnél stb. az új határ újra kivetődött román területre, amennyire katonai okokból kívánatos volt. A három határsarok a mi területünkhöz csatoltatott és biztosítja Magyarországot és Bukovina között az összeköttetést. A Csernovictól keletre levő határok eltolása Bukovina fővárost biztosítani fogja ellenséges támadásokkal szemben.

Az Aldunán való nagyfontosságú kereskedelmi hajózásunk védelmére és előmozdítására, valamint a Vaskapu biztosítására határainkat előretoljuk a turn-szeverini magaslatoikig. Ugyanezt a célt szolgáljuk azzal, hogy évi 1000 lei bérösszegért három évre bérbevevük az e városnál levő értékes hajógyári telepeket és a hajógyár és a határ között fekvő partrészt és azzal, hogy bérbevevük az Ostrovu Mare, Corbu és Simeanu szigeteket.

A béke gátat vet az irredentista propagandának, amely Magyarországon oly rossz

vért szült és gondoskodik arról, hogy az a sok magyarországi ember, aki a román háboru folytán ártatlanul szenvedett, kártalaníttassék.

(A monarchia ellátása élelmiszerrel)

A békeszerződés figyelemmel van a gabonával, élelmiszerrel és nyersolajjal való ellátásunkkal kapcsolatos érdekeinkre. Ha Románia becsületesen barátságos viszonyban akar velünk lenni, akkor Bessarabiával sokkal többet nyerhet, mint amennyit ebben a háboruban veszített. Gondosan ügyeltünk arra, hogy Romániában a békekötés után ne maradjon egy állandó tövis, hogy a békekötés ne legyen állandó tövis Románia lelkében.

Kifejtette az Ukrániával és Romániával kötött gazdasági egyezményeknek fontosságát, amelyek megbeesülhetetlen értékek lesznek akkor is, ha majd az általános béke létrejön. Egész Európa élelmiszerhiányban szenved, amíhez még hozzájárul majd az általános békekötés létrejövetelkor a hajótérhiány is, úgy, hogy az a körülmény, hogy Ukrania és Románia feleslege csakis a központi hatalmaknak juthat, egyre nagyobb értékű lesz.

(Szerbia békevágya)

A külügyminiszter ezután elmondta, hogy Szerbiában igen nagy a békevágy, a szerbeket azonban az entente-hatalmak megakadályozzák a békekötésben. Bulgáriának meg kell kapnia a bolgároklakta egyes részeket, de mi Szerbiát nem akarjuk megsemmisíteni, hanem meg akarjuk adni számára a lehetőséget, hogy fejlődjék.

(A háború elnyújtói)

A külügyminiszter ezután békepolitikáját fejtette ki és a háború elnyújtóiról beszélt. — Három csoportba osztja őket. Az első csoportba a béke-defattistákat sorolja, akik szüntelenül békéért könyörögnek. Ezeknek azt felelheti, nézzék uralkodóknak a példáját, aki bizonyára akarja a békét, de bizonyára soha sem fog más békét kötni, mint becsületesen. A második csoport az annexionisták csoportja. Tévedés az, hogy Németország keleten hódításokat végzett. A Lenin-féle anarchia üzte a határszéli népeket Németország karjaiba. Mind a két csoport késletelhet a békét, de nem akadályozhatja meg. Az utóbbi hetekben jelentékeny utat tettünk meg az általános béke felé. A nagy világháború utolsó tejezete kezdődik. Nincs messze az az idő, amikor úgy fogunk emlékezni az utóbbi évekre, mint egy rossz álmra. Mindkét csoportról feltételezi a jóhiszeműséget, de a harmadikról, amely Ausztria egyes politikai vezetőiből áll, nem.

Röviddel ezelőtt közel állottunk ahhoz, hogy tárgyalásokba bocsátkozunk a nyugati hatalmakkal, amikor hirtelen megfordult a szél és az entente elhatározta, hogy várni még, mert a nálunk történt politikai és parlamentári események remélni engedik, hogy

URANIA

Szerda
április 3-4.

Detektív-történet.

A néma tanu

Hedy Brown világhírű detektív szenzáció

kalandjai
5 felvonásban.

Főszereplő:

Harry Piel.

Előadások kezdete:

5, 7 és 9 órakor.

APOLLO

Szerda. Öndírték
április 3-4.

Bűnügy.

Egy rémes

éjszaka

dráma 5 felvonásban.

Főszereplő:

Maria Widel.

Előadások kezdete:

5, 7 és 9 órakor.

a monarchia védtelen lesz. A népek bizonyos vezérel állandóan áskálódnak a nagyszerűen bevált német szövetség ellen, hogy a háborúnak haldokló örületét Londonban, Rómában és Párisban ismét fölkeltsék.

Ha többször szólhatnak a delegációkban, úgy talán a hazához hű pártokkal együtt könnyebben küzdhetnek ezen mozgalmak ellen. Sajnos, most a választott népképviselőkhez keveset szólhatnak, mert hivatalos teendőim arra kényszerítettek, hogy hosszasan külföldön éljek, de én oda tartozom, ahol a békét kötik.

Appellálok mindazokhoz, akik a háboru mielőbbi becsületes befejezését óhajtják. Fogjanak közösen össze és folytassák a harcot a hazaárulás ellen. — Appellálok a monarchia minden népének polgáraihoz, a németekhez, a magyarokhoz, akik emberföltöttit végeztek a háboruban. Meg kell gondolniok, hogy a jelen küzdelemben senkinek sem szabad félreállani. **A legutolsó, a döntő harcról van szó.** Minden ember legyen a fedélzetén, akkor győzni fogunk!

A külügyminiszter beszédét számtalanszor félbeszakították a tetszés megnyilvánulásai.

Clemenceau a béke akadályai

Zürich, április 2. A Zürcher Nachrichten egyik munkatársa beszélgetett egy befolyásos angol politikussal, aki kijelentette, hogy *Anglia hallandó lett volna a készülő német ellenzívát a békétárgyalások felvételével megelőzni és ebben Wilson támogatásával is találkozott, de Clemenceau teljes befolyását latvetette, hogy megakadályozza a tárgyalások megkezdését. Ez sikerült is neki és álláspontját ráerőszakolta a szövetségesekre. Angliában azonban most már megkísérelték, hogy minden felelősséget Franciaországra hárítsanak.*

A nagy harc nyugaton

Vezérkarunk jelentése

Budapest, április 2. — Hivatalos jelentés.

Nincs jelenteni való.

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

A német jelentés

Berlin, április 2. A nagyfőhadiszállás jelentése.

NYUGATI HARCTÉR.

A harcúton a helyzet változatlan maradt. Azok az ellentámadások, amelyeket az ellenség Hobuternenél és különös szívóssággal a Luce patak és az Avre között általunk elfoglalt magaslatok ellen intézett, súlyos veszteségeivel összeomlottak. Az Avre és az Olse között kisebb gyalogsági harcok. — A franciák folytatták Laon lövetését, amelynek számos lakos esett áldozatul. Felderítő harcaink a Maas keleti partján, Haudomontnál és Thanntól délkeletre foglyokat eredményeztek.

Tegnap 22 ellenséges repülőgépet és 2 kötött léggömböt lőttünk le. Czoll hadnagy 23-ik légi győzelmét aratta. A tengerparttól a Sommeól délre fekvő vidékig erőteljesen keresztülvitt messzemenő felderítés alkalmával a 3-ik számú repülőosztag Friicke főhadnagy vezetése alatt rendkívüli teljesítményeket hajtott végre.

A többi harctérről semmi újság.

LUDENDORFF,
első főszállásmester.

A német esti jelentés

Berlin, április 2. A Wolff-ügynökség jelentései április 2-án este:

A franciaországi harcterekről nincs újság.

A németek előnyomulása

Berlin, április 2. A német főhadiszállásról jelentik: Az ellenség igyekszik betönni az áttörés után támadt rést és egyre újabb hadosztályokat vet harcba. Ezzel néhány helyen ugyan feltartóztat bennünket, más helyen azonban meggyöngíti frontját. Itt azután teljes erővel támadunk és előremegyünk. Előnyomulásunk helyenként nehéz és lassu, de sehoh sem tartható fel. A nyugati fronton az állóharcnak vége, a mozgó harc pedig számunkra győzelmet és előnyomulást jelent.

Genf, április 2. (Havas.) A németek el akarták vagni egymástól a szövetségesek seregeit és el akarták foglalni a Beauvois—Amiens vasutvonalat. Céljukat azonban nem érték el, támadásuk megtört első tartalékaink ércfalán. Még megkísérelhetik, hogy vonalainkat itt-ott megzavarják, de a győzelem a miénk lesz.

Dünkirchent és Boulognet bombázták

Genf, április 2. Dünkirchen kikötővárosát a múlt héten messzeshordó ágyúval lötték. A lövedékek nagy károkat okoztak különösen a város kikötőnegyedében.

Berlin, április 2. (Wolff.) Boulogne várát német repülők bőségesen bombázták. Arras környékén német repülők több ellenséges légihajót lezuhánásra kényszerítettek.

Compiègne és Solssons lövetése

Berlin, április 2. (Wolff.) Compiègne és Solssons pályaudvarait és a környékén levő szállásokat bőségesen bombáztuk. Compiègne pályaudvar és a Clermont—Amiens vasút tartósan német nehéz tábortűzelés alatt állanak.

Berlin, április 2. (Wolff.) A noyoni székesegyházat a franciák ágyuzásukkal felgyújtották. A templom lángokban áll.

Nem varható a franciák offenzívája

Berlin, április 2. A berni Bund katonai szakértője azt írja, hogy a franciák nincsenek abban a helyzetben, hogy az angoloknak nagyobb segítséget küldjenek. A német tüzérség a Champagneban, továbbá Verdun és Nancy közelében erős tüzérelssel sakkban tartja a franciákat. Ha a franciák az angolokkal vállvetve offenzívát akarnának kezdeni, akkor összes tartalékjaikat egy helyen kellene összpontosítaniok, ami a mai helyzetben teljesen lehetetlen.

A nyugati nagy csata és a béke ügye

Berlin, április 2. Berlinben az volt az általános vélemény, hogy az ellenséges arcvonal nagyszabású áttörése közelebb hozza a békét. Azt hitték, hogy az entente be fogja látni, hogy nem bír a német hadsereggel és hogy az amerikai segítőcsapatok megérkezése sem sokat változtathat ezen a tényen. — Bizonyos tiszó politikai nézeteket hirdető körökben azonban azt hirdették, hogy egy egyszerű vereség nem hozza meg a békét, hanem azt csak úgy lehet remélni, ha az ellenséget döntően megverik. Viszont a mérsékelt politikai körökben attól tartottak, hogy a katonai köröknek nagyobb katonai siker esetén még csak ezután fog az igazi étvágyuk megjönni és most már kiderült, hogy mennyire igazuk

volt. Hindenburg dr. Paaschehoz, a birodalmi gyűlés alelnökéhez intézett táviratában hangsúlyozta: „Ne higgye az ellenség, hogy a németek ingyen hoztak újabb véráldozatokat. A birodalmi gyűlésnek most már szintén az erőteljes német béke érdekében kell állást foglalnia.” Eddig is az volt az általános felfogás, hogy a katonai köröknek úgy Belgiumra, mint Franciaország egyes részeire vonatkozólag hódítási terveik vannak s most kiderült, hogy a nyugati harctéren elért sikerek erősítik ezt a hódítási politikát, ami igen sokat árt a béke ügyének. Ez az oka annak, hogy mérsékelt politikai körökben aggodalommal kísérték az áttörési csata lefolyását.

A Zita-napok nagy ünnepe

A Zita-napok fényes színházi estjét nagyszabású élőkép-csoportozat nyitja meg, melynek főpróbáját tegnap délután tartották meg. A tabló elragadóan szép látványosság lesz. A színpadon urasszonyok és urleányok ügyesen csoportosított tömege, a rózsagirlános leányserg, az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság csoportozatai nemesak színessé, de gyönyörködtetővé teszik a képet. A királyné, aki a trónteremből lép a tömeg közé, Rottler Béláné urasszony lesz.

Nem esoda, hogy a színházi est iránt olyan lázas érdeklődés nyilvánul meg, hiszen ez az egyetlen száma is olyan látványosságot nyújt, amilyent csak igazán olyan kivételes esetben élvezhet a közönség, aminőt ez a hadijótekonysági ünnepély szolgál, amikor Debrecen minden társadalmi rétege megmozdul a hősök árváiért. A jegyeket tegnap bőségesen ki és néhány óra alatt a jegyek túlnyomó részét elkapták. Ma délután folytatják a jegyek kiadását és már az emeleti zártszék, állóhely, sőt a karzati jegyek is megválthatók.

A Carousselhez szóló jegyeket azonban ma és holnap még nem adják ki, mert a caroussel neyenek megváltoztatásáról van szó és ott az uhoheiyek rendezése is módosulni fog. A Zita-nap nagy tavaszi népünnepélye, amelynek rendezésebe Fráter Erzsébet urhoigy vezetése alatt a Jótekonny Noegyiet tagjai parauan buzgóságot fejtenek ki, szinten gyönyörtinek ígerkeznek. Olyan nagyszabású és gazdag ünnepély lesz, amilyen a háborus években nem volt Debrecenben. Az ünnepélyen levő sorsolási satorban nemesak nappal, de egész éjjel zárórág lesz sorsolás és azért aki még váami ajándektargyat szánt a nemes célt szolgáló sorsolásra, küldje el a mai nap folyamán a katonai alomaspáranccsokhoz. Megemlítjük, hogy a sorsolási satorban eleven bárányt, eleven kacsat, tyukokat stb. is lehet majd nyerni.

Az árva-alapra a pénzbeli áldozatkészség is impozans módon nyilatkozik meg. Tegnap a következő nagyobb adományok folytak be: Kiss Bálint és özv. Kiss Bálintné földbirtokosok 300 korona, Zöld Mihály földbirtokos 200 korona, Zöld László földbirtokos 180 korona, Kovács István földbirtokos 200 korona, Horváth Gábor földbirtokos 140 korona, Toti Ferenc földbirtokos 120 korona, Nagy József földbirtokos 120 korona, Ménes Mihály földbirtokos, Kegyes József földbirtokos, Bárány Mór és neje nagybirtok, Kertész László földbirtokos 100—100 korona, Augusztá-szanatorium tisztjei és önkéntesei 169 korona, Hadhazai Bálintné timármester, Hadhazai Jozsemé timármester, Erdélyi Mihály timármester, Pákozdy Sándor alispán, Eszenyi István földbirtokos, Nagy Mihályné földbirtokos, Balogh Ferenc földbirtokos, Lovász Jánosné földbirtokos, Sipos István földbirtokos, Máthéi István szerelő 50—50 korona.

— **Miniszterek a királynál.** Bécsből táviratozzák: Ő felsége Apponyi Albert gróf kultuszminisztert ma délelőtt fél 10 órakor kihallgatáson fogadta. Délután 4 órakor Wekerle Sándor miniszterelnök kihajtatott Badenbe, ahol a király különkihallgatáson fo-

gadtá. Ezután *Windisch-Graetz* herceg közlélmézési miniszter audienciája következett. A miniszterek holnap délután utaznak vissza Budapestre.

Mándoky Béla

1839-1918

Nemcsak a debreceni színészetnek van gyásza, de általában gyászol a magyar színművészet is, amelynek egyik általánosan ismert tagja hunyt el husvét másodnapjának éjszakáján: **Mándoky Béla**.

A debreceni színészet ragyogó korszakában, az intendatúra alatt került Mándoky Béla a debreceni színházhoz mint fiatal hősszerelmes. — A debreceni Csokonai-színház megnyitásakor Mohár György játszotta, mint a budapesti Nemzeti Színház tagja, Bánkot a színházmegegyítő ünnepi előadásán, de harmadnap mulva már Mándoky Béla dörgi az ő dallamos hangján. Katona József gyönyörű jambus sorait s Mándokynak tapsol ettől kezdve Debrecen és Nagyvárad előkelő közönsége.

Mándoky Bélát édesapja ügyvédnek szánta, Mándoky azonban fiatalos hevülettel, lángoló lelkesedéssel szívében a világot, ő előtte csakugyan az egész világot jelentő színpadra vágyott s az aradi főiskola padjáról szökött el az aradi társulattal együtt, hogy kövesse lelke vágyait s betöltsse azt a végzetet, mely amnyi forró színpadi sikert, de sok csalódást is hozott a különben is érzékeny színészember számára.

A debreceni Csokonai-színház megnyitásától kezdve jobbra Debrecenben s a debreceni színház nyárj állomásán, Nagyváradon működik mint hősszerelmes. Két ízben volt igazgató is s aradi igazgatása különösen emlékeztette maradhatott előtte, mert az aradi igazgatás emésztette föl öröklött családi vagyonát is.

Legnagyobb sikerei a 70-es évekhez fűződnek, amikor a debreceni színészet legnagyobb korszakában az ő alakításai uralkodtak az itteni drámai összességben. — Mint Bánk, Brankovics György, Leheridan Richard, Derblay Fülöp, továbbá a Szegény ifjú történetének s később a Dumas-darabok vezető szerepeinek kreálójá egyaránt zajos ünnepekben volt része.

Két ízben vendégszerepelt a Nemzeti Színházban, de bár siker követte fellépéseit, különös anyagi differenciák miatt szerződéséből nem lett semmi.

Itt ismerkedett meg a debreceni intendatúra országos híri operatársulatának koloraturai énekesnőjével, *Morzsay Emmával*, akit mint a legkiválóbb olaszországi — köztük a milanoi Operaház első énekesnőjét — az akkori viszonyok közt meszerü gázsival szerződtetett a debreceni gavallér intendáns a debreceni színházhoz.

Morzsay (Presl) Emma magyarországi születésű leány volt, de Olaszországban képezte ki gyönyörűen esendülő koloraturáját s szerencsére nem felejtette el a magyar nyelvet.

A daliás Mándoky Béla megkérte egy zajos sikerű Lucia-előadás után Morzsay Emmát, aki hűséges hitvese lett.

Mikor mindketten nyugalomba vonultak, itt telepedtek le s mint a debreceni úri tár-

sadalom kedvelt, népszerű tagjai vettek részt városunk kulturális mozgalmában.

A debreceni színház nyugdíjintézetének a Mándoky-pár is tagja volt. Mikor a nyugdíjtöke elfogyott, Debrecen város házipénztára folyósította tovább a nyugdíjat számukra. A színházi nyugdíjintézetnek a Mándoky-páron kívül tagjai még Törökné Szakáll Rózsa, Philippovits Istvánné, Lenkey Gyuláné.

A régi, híres debreceni gárda tagjaiból még csak ők éltek. Most elköltözött közülök Mándoky Béla is 78 éves korában. Elhunytát feleségén kívül fia, iii. Mándoky Béla, a pécsi hadapródiskola plébánosa, gyászolják. (Sz.)

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

VIGSZÍNHÁZ.

SZERDA: Kaméliás hölgy. Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház tagjának vendégjátéka.

CSÜTÖRTÖK: A vörös talár. szímmű. Beregi Oszkár vendégjátéka.

PÉNTEK: Monna Vanna. szímmű. Beregi Oszkár vendégjátéka.

SZOMBAT: Délután: Kisértetek. szímmű. — Beregi Oszkár vendégjátéka. — Este: **Troubadour**, opera. Andrejka Mária karmaraénekesnő és Pogány György udvari énekes felléptével.

VASÁRNAP: Délután: Tarka zsur. Pogány György, Andrejka Mária, Pogány Pinytyöke és Szánthó Gáspár felléptével.

CSOKONAI-SZÍNHÁZ.

SZERDA: Simona néni, vigopera. és **Babatündér.** B) bérlet.

CSÜTÖRTÖK: Simona néni, vigopera. — **Babatündér.** C) bérlet.

PÉNTEK: Simona néni. — **Babatündér.** A) bérlet.)

SZOMBAT: Délután: János vitéz. Gyermekelekedés. — Este: **Tatáriárás.** operett. B) bérlet.

VASÁRNAP: Délután: A szerető. szímmű. Este: **Nebántsvirág.** operett.

Tante Simona

— *Dohnányi Ernő operájának bemutatója* —

A debreceni színház megelőzte ma nem a magyarországi fővárosi állami Operaházat, hanem az európai dalszínházakat is — a párisit kivéve — Dohnányi operájának bemutatásával.

A vigopera zenéje több mint egyszerűen operazene. Messze magasan a színházi operai várokozáson. Tele szímmel, melegséggel, beszédes magyarázással, szépen, igazán vigyan beszélő muzsikával.

Ha Dohnányi ezzel az operával akart volna belépni a zeneszerzők sorába, akkor is a legszebb, a leghatásosabb művével tette volna ezt, amikor a Simona néni-t komponálta. Amulatba ejtően nagy és kimagasló zenéi mű ez a vigopera, amelynek előadása dicsősége Heltai Jenő igazgatónak és a debreceni színháznak. Ezt az operát, amely dicsőséges fogadtatásra talált a párisi Opera Comique-ban, magyar színpad még nem adta elő. A debreceni színpad és a debreceni színház igazgató érdeme, hogy magyarul, magyar közönségnek módja volt ezt élvezni.

A szereplők szinte megéreztek a magas művészi köteleltséget, ami rájuk hárult ez opera előadásával. Szinte kiemelkedtek egy vidéki színház kereteiből és olyan magas színvonalú művészi előadást és éneket produkáltak, amely mindvégig képes volt hennünk a legtökéletesebb operai előadások érzetét és tudatát fölkelteni és ében tartani. E tekintetben elsősorban *Kovács Viora* az érdem, aki a maga finom énekművészetével, egyszerűen esengő hangjával és azzal a fölényes tudással, amellyel a partitúrájának minden-

kor urnöje tud lenni, ragyogóan lényes sikert ért el. Különösen dicséret illeti meg azután *Horváth Nusit*, aki mint szubrett, egy olyan nehéz, koloratur-éneket kiváló szerepelt énekelte végig, amilyent csak kiváló énekesnő tud megénekelni. Horváth Nusi megénekelte szépen, hatásosan, kifogástalannal és meglepetést okozott azzal a tökéletességgel, amellyel nehéz szerepét ellátta. A szoprán-partit *Babits Vilma*, a tenort *Párdy Armand*, a basszust *Hegedűs Ferenc* énekelte szépen. — *Horváth Kálmán* egy mély bariton-szerepet énekelte erős, arravaló hanganyaggal, nagy énektudással és amnyi művészi játéktudással, amennyit csak egy elsőrangú szerep megátaszásában kívánni lehet. A rendezés sikerült volt és izléses, ami *Heltai Jenő* igazgató fáradozását dicséri, ama nagy érdemen kívül, hogy ezt az operát betanítottatta s minden magyar színpad előtt itt előadatta. A betanításnak és a zenei sikernek érdeme *Karácsonyi István* karmesteré, aki művészi tudásának és lelkesedésének minden melegségével vitte a darabot és annak minden zenei szépségét ritka megértéssel és erővel hozta felszínre.

Az operaelőadás után a *Babatündér* ballet került bemutatásra, amely valóban ritka lényes rendezéssel és előadással került a közönség elé. Az előadó szemérvet betanultat adta elő a balletet. Minden igen szép volt. (p. d.)

Simona néni és Babatündér. (A színházi iroda jelentése.) Ma B) bérletben kerül színre Dohnányi bájos muzsikájú vigoperaja, a Simona néni. Az operával egyidejűleg a Babatündér nagy látványos ballet is műsoron van.

Beregi Oszkár vendégjátéka. (A színházi iroda jelentése.) Beregi Oszkár, a Nemzeti Színház kiváló művész tagja, ma a Kaméliás hölgy szímműben, holnap, csütörtökön délután ugyancsak a Kaméliás hölgy szímműben és este a Monna Vanna drámában vendégszerepel. Jegyek ezen előadásokra a Vigszínház pénztáránál előre válthatók.

Rátkai Márton a Mágna Miska-ban. (A színházi iroda jelentése.) Vasárnap este kezd meg Rátkai Márton, a Király Színház népszerű művésze, öt estére terjedő vendégjátékát a Vigszínházban. Vasárnap este a Mágna Miska operettben, hétfőn a Hivatalnok urak-ban, kedden a Stambul rózsájában, szerdán a Csárdaskirályné-ban és csütörtökön a Doktor ur-ban fog fellépni.

Andrejka Mária és Pogány György. (A színházi iroda jelentése.) Andrejka Mária karmaraénekesnő és Pogány György udvari énekes vendégjátékával szombaton kerül színre a Vigszínházban a Troubadour opera. Jegyek a rendkívül érdekes előadásra előre válthatók.

Vasárnap délután a Vigszínházban Tarka zsur. (A színházi iroda jelentése.) Tarka zsur címmel vasárnap délután egy kiválóan érdekes és gyönyörű programból álló művészi eseményrel szolgál a Vigszínház. A tartalmas műsor keretében fellépnek Andrejka Mária és Pogány György, a fővárosi Városi Színház művész tagjai és Pogány Pinytyöke, páratlan bájos énekszámával. Szánthó Gáspár és még sokan.

Hotel Imperial. (A színházi iroda jelentése.) Biró Lajos szenzációsan érdekfeszítő nagyarányú szímművéből, a Hotel Imperialból szorgalmasan folynak a próbák. A szezon e legnagyobb sikerű darabja a jövő hét keddjén kerül bemutatásra.

Kelly Brown világhíri detektív szenzációs kalandját látjuk ma az Urániában. — A film címe: „A néma tanu”. Elejétől végig izgalmasan érdekfeszítő témája, gyönyörű rendezése és a színészek kitünő játéka teszik ezt a filmalkotást igazán értékessé.

Egy rémes éjszaka. Rejtélyes és izgalmas meséje, Maria Widal tökéletes, stílusos alakítása és Urban Gad nagyszerű rendezése teszik e bűnügyi drámát igazán szenzációssá. Csak két napig marad az Apollo műsorán.

ADAKOZZUNK A VÖRÖS KERESZTNEK!

HIREK

Kitüntetések a hadikölcsönért. A pénzügyminiszter Emeric Zsigmondnak, az Általános Forgalmi Bank igazgatójának, Scheer Istvánnak, a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókja főnökhelyettesének, Nyiri Ernő dr. nak, a Debreceni Bank igazgatójának és Kepes Miklósnak, a Phoenix biztosító intézet debreceni fiókja titkárnak a hadikölcsönök körül kifejtett sikeres tevékenységükért elismerő oklevelet adományozott.

Adakozás. A polgármesteri hivatalban újabb a következő adományok érkeztek: Szabó József nyug. postafelügyelő. Bíró Pálné urnő halála alkalmából koszorúmegváltás címén 20 koronát a vöröskereszt javára. Szánthó Győző Áron Jenő halála alkalmából koszorúmegváltás címén 20 koronát a vöröskereszt javára. Szathmáry Gábor köcsélységi bérlő névnapi megváltás címén 50 koronát a vöröskereszt javára. Fogadják a kegyes adakozók halás köszönetem nyilvánítását. Márk Endre polgármester.

A városi rokkant-alapra az Osztrák-Magyar Bank tisztviselői 14 koronát adományoztak, mely összegért köszönetet mond Csapó főpénztáros.

Az állami főreáliskola felszabadítása. Az állami főreáliskola épülete a mozgósítás első napjától le volt foglalva a katonaság részére. Ott rendezkedett be az első tartalék-kórházi osztály és onnan volt a tanuló ifjúság négy iskolai éven keresztül kiszorítva. A tanári kar és az igazgató minden lehető alkalmat megragadott, hogy az épületet visszaadassa eredeti rendeltetésének, de írásbeli és szóbeli kérelmek, polgári és katonai hatóságoknál való eljárással sikertelenek maradtak. Most végre az igazgatónak külön előterjesztésére a temesvári katonai parancsnokság elrendelte a főreáliskolának haladéktalan kiürítését, minél előbbi fertőtlenítését és azután végleges átadását. Ha a rendbehozatal munkálatai kellő gyorsasággal folynak, a főreáliskola növendékei talán már ezt az iskolai évet is a saját épületükben végezhetik, de a jövő iskolai évet mindenestre ott kezdhetik meg.

Kitüntetés. A király Faltin Adolfinak, a debreceni vegykísérleti állomás vezetőjének, a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet adományozta.

A máv. tisztviselők debreceni szervezetének megalakulása. A debreceni üzletvezetőség tisztviselői husvét hétfőjén nagygyűlést tartottak a Debrecen állomás pályafenntartási oktató termében. Képviselve volt az öt vármegyére szóló debreceni üzletvezetőség minden szolgálati főnöksége. A debreceni üzletvezetőség tagjai élükön Bodó Richard üzletvezetővel és a vezető főnökökkel együtt. A nagygyűlés tárgya a tisztviselőszervezet megalakítása és a tisztviselők követeléseinek a megállapítása volt. Bernharth Sándor főmérnök, az előkészítő bizottság elnöke, a nagygyűlést megnyitván, Voith György jegyző a miskolci üzletvezetőség szervezkedési felhívását ismertette, majd Hegedűs János mérnök számolt be az előkészítő bizottság munkájáról. A nagygyűlés ezután egyhangulag kimondta a tisztviselő-szervezet megalakítását, elnökül nagy lelkesedéssel Bernharth Sándort választották meg. A végrehajtó-bizottság a következőképen alakult meg: alelnökök Fekete Zoltán és Kovács Kálmán; titkár Hegedűs János; jegyző Voith György; bizottsági tagok: Csengeri Menyhért, Székely Jenő, Nagy Béla (a mérnökök részéről); Forgon István dr., Schmirer József, Hortobágyi dr. (a jogászok részéről), Gál Samu, Farkas Lehel, Bartha János, Farkas Imre, Winter Odön, Turai Miklós, Szász Róbert, Sajó Lajos, Némethi Géza (a hivatalnokok részéről). A nagygyűlés elhatározta, hogy a Budapesten

április 7-én megtartandó országos vasúti tisztviselői szervező nagygyűlésen részt vesz. Voith György beszélt ezek után a szervezkedés szükséges voltáról és szociális jelentőségéről, végül Bernharth Sándor elnök lelkes szavak kíséretében berekesztette a gyűlést.

Láng Lajos és a tanítványai. Debrecen harmadik kerületének most elhunyt képviselőjéről a következő apróságot olvassuk „Az Ujság” mai számában:

A megboldogult kitűnő tanár egyik volt tanítványa írja lapunknak: Láng Lajos egyszerű épen akkor toppant be az Egyetemi Körbe, amikor ottan javában folyt a kártvázás és az asztalon sok bankó feküdt. Láng Lajos egy miniszteri tanácsos joghallgató fiához a következő szavakat intézte:

— Maga ezt jól csinálja, ifjú barátom. Én a maga papájával esténként felléres alapon játszom alsóst, maga pedig a többi urakkal együtt száz koronákat tesz kockára.

Másnap már hirdetőmelyben tiltották el az Egyetemi Körben való kártvázást. A volt tanítvány azt is közli velünk, hogy Láng Lajos báró nemcsak hogy nem kívánta tanítványaitól azt, hogy őt másképen, mint „professzor ur”-nak emeljék, de ellenkezőleg, a mikor valamelyik tanítványa őt kegyelmes urnak titulálta, Láng Lajos mosolyogva jegyezte meg:

— Barátom, úgy látszik, hogy maga engem csak a képviselőházból ismer és nem az egyetemről. Vegye tudomásul, hogy minden professzorból lehet kegyelmes ur, de nem minden kegyelmes urból lehet professzor.

Ezt Láng Lajos nem annyira demokrata-ságból vallotta, mint inkább a tanári hivatás iránt érzett mélyesegs becsülésből.

A Köztisztviselők Beszerzési Csoportja közleményei. Folyó hó 3-ikán és 4-ikén burgonyát osztunk. Azoknak, akik a vásárlási igazolványukat a csoportnak átadták és a legutóbbi burgonyakiosztásnál járandóságukat még át nem vették, a kitűzött két napon még mindig alkalmuk van azt átvenni. A kiosztás a Dohánybevéltő hivatalnál történik; a burgonya ára (métermázsánként 35 kor.) azonban előzőleg a csoport irodájában befizetendő. Együttal felhívjuk azon tagokat, akik faért befizetéseket eszközöltek, hogy a kiváltott fájukat két nap alatt saját érdekükben oklevélül vitessék el.

VISZKETEG
gömbör, röh, sebek és mindennemű bőrbaj kezelésére és teljes kigyógyítására a legbiztosabb szer a

BOROKA KENOCS
Nem piszkít és szagtalan. Kis tégely 3 korona, nagy tégely 5 korona, családi tégely 9 korona. Hozzávaló **BOROKA SZAPPAN** 5 korona. Készíti **Gerő Sándor** gyógyszerész, Nagykörös, Debreczenben kapható Dr. Batáry István, Dénes Arthur, Kubek S. örökösai, Mendel József, Mihalovics Jenő, Muraközy László, Reichard Manó, Árpád tér 1., dr. Szelenyi Árpád és dr. Székely Árpád gyógyszerárában.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri beiktatása minden szó 20 fillér. Vastagabb betűből szedett szavak 40 fillér. Legkisebb apró hirdetés 2 korona.

Aranyat-ezüstöt, brilliántokat, bármiről szóló zálogleveleket (zálogcédulákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszlek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Munkás leányok felvételnek. Honvéd-utca 16. szám.

Eladó szőlő és gyümölcsös. Széchenyi-ker. István-ut 26-28. sz. 3400 □-öl, 120 méter utcai fronttal, a tisztviselő telep szomszédságában, a villamos állomáshoz pár percrenyire, a legnemesebb gyümölcsfákkal beültetve, utányos áron eladó. Felvilágosítást nyújt László Imre városi nyomda.

Egy pár férfi cipő eladó. Ugyanott egy elsőrendű borecetágy eladó. Bika-bérház, 2-ik emelet, 2-ik sz. lakás.

Manikér: vibrálás szépségápolás, radolálás, hajfestés, hajpótlékok a legmodernebb kiviteiben. Krámer József bőrgyógyász, József kir. herceg-utca 8. sz., a Katona Ottó mellett.

Munkásember állandó munkára azonnal felvételt a kiadóhivatalunkban.

A nagyléteai vásárvámberlőség tudomására hozza az érdekelteknek, miszerint Nagyléte községben az **ORSZÁGOS VÁSÁR** április hó 11-én fog megtartatni. **Vásárvámberlőség.**

Akinek törött aranya, ezüstje, ékszere, vagy záloglegye van eladó, hívja meg Krámer, Arany Bika-bérház 3.

Eladó Fámsoni-ut mentén Gerébi-telepen, a vámház mellett, Kondor-utca 3. sz. ház, mely magában foglal 2 szoba, 2 konyha, kamra, pince és egyéb melléképítményekkel ellátott lakást, 10-és tehénistállót, sertés és aprónarha ólakat, górért stb. Az egész telek drót kerítéssel van körükerítve, 2 hold szőlő, veteményes és gyümölcsös kerttel ellátva. A szőlő taljes termésben van. Értelmezhet a Debreceni Gazdák Bankja r.l-nál, Kossuth-u. 17.

Foltozásra is alkalmatlan rongy (bármilyen szakadásokkal) megveszünk. Cím a kiadóban.

Abrons vékony, nádkötőzni való és egyéb célra alkalmas eladó a kiadóhivatalban.

JÁNOSI ZOLTÁN

ABSOLON

című 5 felvonásos, bibliai tárgyú történeti tragédiája

Ára finom fehér papíron K 6—
finom velin papíron K 8—
kötve mindögyik 4 koronával drágább

kiadóhivatalunkban kapható.

Polgári iskolai tanítónőt

az I. és II. polgári iskolai oszt. tananyag tanítására egy fiu- és egy leánygyermekem mellé **azonnali belépésre keresek.** Francia és németnyelv, valamint zongora tanítása megkivántatik. Ajánlatok fizetési feltételekkel **Michael József** mérnök, Szolyva, Bereg m., címére kéretnek.